

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4814/2018
28.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца „Путеви“ а.д. Ужице, чији је пуномоћник Желимир Џамбић, адвокат из ..., против тужене Општине Чајетина, коју заступа Општинско правобранилаштво Чајетине, ради исплате новчане накнаде, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2612/17 од 05.06.2018. године, у седници одржаној 28.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2612/17 од 05.06.2018. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова по ревизији.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П 2067/17 од 25.05.2017. године, ставом првим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име заузетог дела катастарске парцеле број .../..., .../... и .../..., све КО ..., по култури грађевинске парцеле, уписане у лист непокретности број ... КО ... и немогућности коришћења истих, исплати 45.364.200,00 динара, са затезном каматом према Закону о затезној камати почев од 06.07.2016. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 554.000,00 динара, са затезном каматом према Закону о затезној камати почев од извршности одлуке о трошковима до исплате. Ставом трећим изреке, већи захтев тужиоца према туженој на име трошкова поступка за износ од 45.000,00 динара са затезном каматом према Закону о затезној камати почев од извршности одлуке о трошковима до исплате, одбијен је, као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2612/17 од 05.06.2018. године, преиначена је првостепена пресуда и одбијен је, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име заузетог дела катастарске парцеле број .../..., .../... и .../..., све КО ..., по култури грађевинске парцеле, уписане у лист непокретности број 1096 КО Чајетина и немогућности коришћења истих исплати 45.364.200,00 динара, са

затезном каматом према Закону о затезној камати од 06.07.2016. године до исплате и обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка плати 414.000,00 динара, са каматом по Закону о затезној камати почев од извршности одлуке до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку-ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 87/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни повреда из члана 374. став 1. ЗПП, с обзиром да пред другостепеним судом није дошло до погрешне примене неке од одредаба Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем СО Чајетина од 24.08.1964. године СО Чајетина је доделила грађевинско неизграђено земљиште из Фонда непокретне имовине на трајно и бесплатно коришћење за подизање зграда за одмор или опоравак и Ваљаоници бакра Севојно, и то катастарске парцеле број .../... и .../... у површини од 3.11,40 ха, са образложењем да је у ужем грађевинском реону насељеног места Партизанске воде са Палисадом подигнут изван број зграда од стране привредних организација, да имовински односи нису регулисани, па пошто немају правни основ за коришћење земљишта у друштвеној својини и да би се ускладило правно и фактичко стање и сви односи били регулисани у смислу Закона о промету земљишта и зграда, да је СО Чајетина одлучила да им то земљиште пренесе административним путем на бесплатно коришћење.

Између ДП „Ваљаоница бакра Севојно“, као продавца и предузећа „Јединство“ а.д. Севојно и „Путеви“ а.д. Ужице, као купца, закључен је уговор на коме су потписи оверени од стране Општинског суда у Ужицу 22.05.2003. године, према ком уговору је предмет продаје одмаралиште „Златибор“ на Златибору, у чијем саставу су се налазиле зграда на катастарској парцели .../..., површине 62 м² и 8 бунгалова, 3 бунгалова на катастарској парцели .../..., ливада на катастарској парцели .../... и шума на катастарској парцели .../..., катастарска парцела .../..., катастарска парцела .../... и катастарска парцела .../..., све по поседовном листу број ... КО У члану 2. уговора наведено је да продавац продаје, а купци купују објекат са припадаћим катастарским парцелама без терета и права трећих лица за цену од 1.300.000 евра. Анексом I уговора који је закључен између ДП „Ваљаоница бакра Севојно“, као продавца и предузећа „Јединство“ а.д. Севојно и „Путеви“ а.д. Ужице, као купаца, на коме су потписи оверени од стране Општинског суда у Ужицу 09.07.2013. године, промењен је члан 1. основног уговора о купопродаји од 22.05.2003. године, тако да је предмет уговора купопродаја одмаралишта „Златибор“ на Златибору, у чијем саставу се налази зграда на катастарској парцели .../..., по култури ливада 6 класе, површине 51 ар 070 м², катастарска парцела .../... по култури шума 8 класе,

површине 28 ари и катастарска парцела .../... по култури шума 8 класе, површине 14 ари 07 м² и друге катастарске парцеле које су у том члану таксативно наведене“. Уговором о регулисању власничких права од 03.08.2004. године, који је закључен између Предузећа „Јединство“ Севојно и Предузећа „Путеви“ а.д. из Ужица одређени су сувласнички делови и то 1/50 идеалних делова у корист Предузећа „Јединство“ а.д. Севојно и 49/50 идеалних делова у корист Предузећа „Путеви“ а.д. Ужице, на одмаралишту „Златибор“ на Златибору и свих парцела укључујући и предметне парцеле које су наведене и у анексу уговора о купопродаји. Између предузећа А.Д. „Јединство“ из Севојна, као продавца и предузећа А.Д. „Путеви“ из Ужица, закључен је уговор о купопродаји на коме су потписи уговарача оверени од стране Општинског суда у Ужицу 16.09.2004. године, предмет уговора је 1/50 идеалног дела непокретности са објектима из поседовног листа број ... КО ..., а купопродајна цена уговорена је сразмерно основном уговору од 22.05.2003. године.

Према садржини тапије Општине Чајетина број 46104/06-02 од 17.11.2004. године листа непокретности број ... КО ... предметне катастарске парцеле .../..., површине 46,97 ари, .../..., површине 26,53 ара и .../... површине 14,65 ари, укупне површине 88,15 ари, потез Златибор, представљају градско грађевинско земљиште у државној својини, на коме право коришћења има тужилац.

Изградњом улица Панте Мијаиловића и Миладина Поповића дошло је до делимичног заузећа наведених катастарских парцела. Из налаза геодетског бироа следи да је снимањем на лицу места утврђено да површина заузећа до којег је дошло изградњом улице са тротоарима на катастарској парцели .../... износи 596 м², на катастарској парцели .../... износи 452 м², а на катастарској парцели .../... износи 177 м², укупно 1225 м². Према извештају Министарства финансија, Пореске управе Филијала Ужице, Експозитура Чајетина просечна тржишна цена на локацији где се налазе спорне парцеле је 36.000 по м², док из налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке следи да је просечна тржишна цена по 1 м² за категорију земљишта којој припадају и спорне парцеле је 300 евра, односно 37.032,32 динара по 1м², што за укупно заузету површину од стране туженог износи 45.364.200,00 динара.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио захтев тужиоца применом члана 58. став. 1. и 2. Устава Републике Србије, са образложењем да је тужилац предметне парцеле стекао теретним правним послом, уговором о купопродаји, да је платио купопродајну цену и уписао се као корисник спорних парцела, па како је тужена приликом изградње улица Панте Мијаиловића и Миладина Поповића извршила делимично изузимање предметних парцела у укупној површини од 1225 м², да је тужена у обавези да тужиоцу плати накнаду у вредности заузетог земљишта.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоснован захтев тужиоца, са образложењем да би тужена била у обавези да тужиоцу плати накнаду за фактички изузето земљиште једино у случају да је фактичко изузимање извршено након што је тужилац стекао право својине по основу теретног правног посла уз накнаду, а што тужилац није доказао. Другостепени суд је оценио да је за одлуку битна чињеница када је извршено фактичко изузимање делова предметних парцела, јер уколико је то извршено у

време када је носилац права коришћења била ДП „Ваљаоница бакра Севојно“, да у том случају иста не би имала право на накнаду за изузете делове предметних парцела, с обзиром да је предметне парцеле стекла без терета, а да уколико је изузимање извршено након што је ДП „Ваљаоница бакра Севојно“ отуђила предметне парцеле тужиоцу, да би тужилац имао право на накнаду, па како тужилац није доказао да је фактичко изузимање извршено након што му је ДП „Ваљаоница бакра Севојно“ продала предметне парцеле, то је применом члана 7. и 231. ЗПП захтев тужиоца одбио, као неоснован.

Правилно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоснован захтев тужиоца.

Тужилац захтев заснива на чињеници да су на његовим парцелама формиране улице и да је на тај начин извршена фактичка експропријација, због чега би тужена била у обавези да му плати накнаду за заузети део.

Чланом 58. став 2. Устава Републике Србије, прописано је да до дозвољеног одузимања права својине које не представља повреду права на имовину, може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је учињено у јавном интересу, утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду, која не може бити нижа од тржишне.

Чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију о људским правима прописано је право на заштиту неометаног уживања имовине. Примена овог члана у погледу мешања у неометано уживање имовине захтева успостављање равнотеже између општег интереса заједнице и интереса појединца. Лишавање неког лица његове имовине без исплате новчаног износа који одражава вредност својине, представља несразмерно мешање јавне власти и води повреди права на имовину.

Фактичка експропријација постоји када се на земљишту које није формално експроприсано граде путеви, инфраструктурни и други објекти од јавног и општег интереса, иако не постоји одлука о одузимању земљишта. Она као фактички акт јавне власти претпоставља предузимање одређених радњи којима се мења карактер фактички заузетог земљишта, чиме се власник или корисник земљишта лишава свог права, а крајњи корисник сноси одговорност према њему уколико је земљиште приведено намени, а да му претходно није одузето, тако да у случају фактичке експропријације власник или корисник заузетог земљишта има право на одговарајућу накнаду, у складу са одговарајућим правилима.

Приликом изградње улица Панте Мијаиловића и Миладина Поповића делимично су заузете предметне парцеле. На тај начин извршена је фактичка експропријација, која управо и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно о његовом изузимању из поседа и на тај начин је власник односно корисник онемогућен у вршењу својих власничких права и није у обавези да трпи штетне последице, зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији (изузимање из поседа) које би било основ за исплату новчане накнаде. С обзиром да

тужилац није доказао да је тужена приликом изградње улица Панте Мијаиловића и Миладина Поповића заузела део предметних парцела у време када је он био корисник истих, то тужилац, који је право власништва и коришћења стекао теретним правним послом, нема право на новчану накнаду за фактички одузето земљиште у висини његове тржишне вредности, јер би тужилац то право имао само у ситуацији да је до фактичког изузимања дела предметних парцела дошло у време када је тужилац био корисник, односно да је тужилац као корисник предметних парцела лишен свог права. Правни претходник тужиоца, како то правилно закључује другостепени суд, не би имао право на накнаду за изузете делове предметних парцела, с обзиром да му је тужена предметне парцеле пренела административним путем, на бесплатно коришћење, због чега је у овом случају од значаја када је дошло до фактичке експропијације. Стога су неосновани наводи ревизије којима се оспорава правилна примена материјалног права.

Ревизијом се оспорава правилност утврђеног чињеничног стања и ставља примедба на оцену доказа из члана 8. ЗПП, због којих се ревизија не може изјавити према члану 407. ЗПП.

Одбијен је, као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка, с обзиром на успех тужиоца по ревизији.

Са напред наведених разлога, применом члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић